

JOONAS KONSTIG

WSOY

REALITY
—
PROOSAA

VUOSI
HERRASMIEHENÄ

VUOSI HERRASMIEHENÄ

Joonas Konstig

VUOSI HERRASMIEHENÄ

*Kertomus siitä, kuinka entinen punkkari
opetteli miehisiä hyveitä*

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

TEOS ILMESTYI ENSIMMÄISEN KERRAN 2017.

© JOONAS KONSTIG JA WSOY 2023

ISBN 978-951-0-50196-2

PAINETTU EU:SSA

*Kirjan tapahtumat ja henkilöt ovat kaikki totta.
Joidenkin ei-julkisuuden henkilöiden nimi on muutettu.
Tapahtumien esitysjärjestys poikkeaa
joskus kronologiasta.*

*Olen parhaani mukaan koettanut tallentaa käymäni
keskustelut, mutta olen saattanut tehdä siinä virheitä.
Niinpä jos haastattelemanani ihmiset sanovat jotakin väärää,
syynä on oma muistini ja muistiinpanoni,
ja syytettäköön siitä yksin minua.*

Sisällys

Prologi	11
1. Alussa oli poika ja ketsuppurkki	16
2. Ikuinen punkkari	23
3. Itsetutkiskelua laiturinnokassa	32
4. Kuinka runoilijat muuttivat maailmanhistorian	37
5. Herrasmies ei larppaa ja mitä <i>Unelmien poikamiestyttö</i> opettaa	48
Menestyksen salatietoa I: Lordi Chesterfield	56
6. Tofun haukkumisen on loputtava	62
7. Vaimoni, lady Konstig	66
8. Dandyjen maailmanlaajuinen salaseura	73
9. Aikuisille ei ole vaatteita	89
10. Stop kiroilulle eli Suuri Oranialaiskiista	97
11. Renessanssi-ihminen	106
12. Miekkailu ja herrasmiehen kunnia	115
13. »Tavoitteeni on moraalinen täydellisyys»	127
14. Suomen Tapaseura 20 vuotta	133
15. Viisisataa kiloa eläimellistä lihasta	137
16. Zen ja fysiognomian taito	145
17. Finlandiatololla daamiseurassa	154
18. Yritys ymmärtää teitittelyn idea	162
19. Tappajanvaisto tai tule tapetuksi	166
20. Mustion linnassa vaimon ja kuningatar Elisabethin kanssa	171
21. Kuuden viikon hyveohjelman tulokset	182
22. Marraskuun gaalailat	188
23. Pörssiklubi	197
24. Anarkisti kravatti kaulassa	204
25. Välisoitto niinkin herraskaisessa paikassa kuin Teneriffa	213
26. Historian ensimmäiset herrasmiehet	220
Menestyksen salatietoa II: Adolf Freiherr Knigge	227
27. Henkilökohtainen vastuu pelastaa elämiä	235
28. Tippuminen on kakku	240

29. Nykyaikainen lady ja etiketti etikettömälle ajalle	247
30. Mitä olen puolessa vuodessa oppinut	254
31. »Tärkeintä on vain olla oma ittensä».	265
Menestyksen salatietoa III: Baltasar Gracián.	272
32. Uudenvuoden päätökset.	280
33. Alkuvuodesta päähenkilömme	289
34. Kadettikoulussa protokollapäällikön kanssa	297
35. Herrasmiesten kulta-aika	308
36. Barbaarien laji herrasmiehille	320
37. Popupravintola Prinsessa	328
38. Lähimmäisavun peruskurssi	343
39. Hurriganes goes rugby	351
40. Venetsiasta ja vaimosta	357
41. Köyhän miehen James Bond -simulaattori Casino di Venezia	361
42. San Margharitan opetus	373
43. Miestenvaatetuksen kolmas aste	379
44. Rugbyn piilo-opetussuunnitelma	386
45. Pääsiäisen päärooli	395
46. Kevät Maurin kanssa	400
47. Promotio Ordinis Philosophorum MMXVII	404
Menestyksen salatietoa IV: Carl Gustaf Emil Mannerheim	410
48. Les Remerciements	417
49. Mitä tapahtuu kiertueella, jää kiertueelle (ja tähän kirjaan)	422
50. Elämäni ensimmäinen try – kysy vaikka tuomarilta	431
51. Kolmas puoliaika	437
52. Kirjailijaliitto 120 vuotta.	440
53. Kolme päivää frakissa	443
54. Suomen parhaat juhlat	452
55. Kaikki mitä olet halunnut tietää miestenvaatetuksesta, mutta et ole osannut kysyä.	456
56. Tämä matka.	461
If	472
Jos	473

Kaisalle

PROLOGI

»Okay Yonash,» Pierre sanoo: »Let'sh go over thish one more time.»

Pierre puhuu ranskalaisen miehen englantia. Hänellä ei ole ässävikaa, mutta hammassuojat suussa kaikilla on ässävika.

»Kun olet hyökkäyksessä, mitä teet?» Pierre kysyy.

»Otan pallon ja juoksen täysillä eteenpäin», vastaan.

»Ja jos ne tarttuvat sinuun?»

»I keep running.»

»You f-ck them up?»

»I f-ck them up.»

»Good. Ja kun olet puolustuksessa, mitä teet?»

»I f-ck them up.»

»Good.»

Pierre läppäsee minua kannustavasti niskaan. Pidän Pierrestä. Paitsi että hän on taitava rugbyn pelaaja, hän on niitä harvoja miehiä kentällä, jotka ovat pienempikokoisia kuin minä. Se on jotenkin lohduttavaa.

Elämäni ensimmäinen rugbyottelu on alkamassa, ja totuus on, etten ole koskaan ollut näin peloissani.

Olen Latvian pääkaupungissa Riikassa, on lämmin toukokuinen poutapäivä, ja Warriors, joukkueeni, on matkustanut tänne pelaamaan Livonia Rugby Clubia vastaan. Pelaamme nurmikentällä jossain Riikan lähiössä. Kentän poikki kulkee

kävelypolku, jonka kohdalta nurmikko on kulunut ja maa talottu kivettyneeksi saveksi. Jo pelkkä ajatuskin siihen kaatumisesta saa kyynänpääni vuotamaan verta. Kun siivosimme kentän ennen ottelua, se oli täynnä kiviä, keppejä, pullonkorkkeja ja koirankakkaa, ja löysin maasta valtavan kokoisen eläimen hampaan.

Ylläni on pienin paita, joka Warriorsin kassista löytyi, kokoa Small, numero 24. Olen 177 senttiä pitkä ja painan 75 kiloa. Pelipaikkani on back, tarkemmin sanottuna winger. Wingerit pelaavat laidassa, ja he ovat rugbyjoukkueen nopeimpia pelaajia, joiden tehtävä on juosta, juosta, juosta ja tehdä maali eli *try*. Pelipaikka on sopiva minulle, ei siksi, että olisin nopea saati hyvä väistämään taklauksia vaan koska wingerinä minun ei tarvitse ymmärtää koko kentän peliä. Totta puhuen en ole ehtinyt oppimaan edes lajin sääntöjä. Ne ovat ällistyttävän monimutkaiset ja yleensä sanotaankin, että pelin ymmärtämiseen vaatii kauden tai kaksi.

Minä olen harjoitellut rugbya kolme kuukautta.

Mittailen latvialaisia katseellani. He näyttävät nopeilta ja kovilta kuin luoti. He ovat myös minua viitisentoista vuotta nuorempia. Eilen Helsingin satamassa Antti sanoi: »Mehän tullaan häviämään niille. Ne pelas just tasaväkisesti Stockholm Exilesia vastaan, ja se on ammattilaisjengi. Kyse on vain että hävitäänkö me 30–0 vai 40–0. Ne on nopeita ja aggressiivisia.»

Antti sanoi sen huolettomasti, mutta hän onkin kokenut rugbynpelaaja, kivenmurikka, joka vetää maasta 230 kiloa. Minä en osaa suhtautua tähän huolettomasti. Olo on vähän huijattu, koska luulin latvialaisten olevan korkeintaan ok. Mutta en voi syyttää ketään muuta kuin itseäni siitä, että olen suostunut tähän, joten olen tainnut huijata itseäni.

Kun keräännymme keskiviivalle, kiristän halpojen Umbro-nappisteni nauhat vielä uudestaan. Puren hammassuojia ja jännitän niskaa kokeeksi. Niska on se kohta, joka minua eniten pelottaa. Minulla on kaula. Juuri edellisissä harjoituksissa ennen tänne lähtöä olin jäänyt kasan alle niin että kaulani nirskahti.

Niirsk... se on inhottava ääni kuulla omasta niskastaan. Olin lopputreenit kentän laidalla.

»Kauheeta jos sä halvaantuisit», vaimoni sanoi lähtöpäivän aamuna.

»Ei kai nyt sellaista tapahdu», vastasin. »Ei kai rugby olisi niin suosittua, jos siinä halvaannuttaisiin», jatkoin, yhtä paljon itselleni kuin vaimolleni.

Ei kai? Brittiläisessä maailmassa sitä pelaavat koulupojatkin. Toisaalta koulupojat eivät ole yhtä nopeita ja isoja kuin nämä miehet.

Kahdeksanvuotias tyttäreni kömpi syliini. »Voi isi... se ois kauheeta jos sä et tulis takasin.»

En tiedä huolestuttaako minua enemmän fyysinen loukkaantuminen (minulta ei ole koskaan katkennut luita) vai henkinen pelko, että teen itsestäni täyden pellen koko monikansallisen yleisön nähden.

Kävelemme kentälle. Warriors vastaan Livonia on alkamassa. Latvialaisia ei ole kuitenkaan tullut paikalle tarpeeksi: heillä on ollut eilen tärkeä paikallismatsi, ja nyt moni on jäänyt kotiin. Niinpä sovimme, että osa Warriorseista vaihtaa heidän puolelleen.

Ne Warriorsit, jotka menevät vastapuolelleni, pelaavat maajoukkueessa – ja niin pelaavat Livonialaisetkin. Tätä kovempia vastustajia en voi saada. Myötätuntoisesti Antti kertoi tämän minulle vasta ottelun jälkeen.

Voi isi... kauheeta jos sä et tulis takasin.

Miksi olen täällä?

Koska halusin oppia hyväksi mieheksi.

Kun edellisenä keväänä sain idean opetella herrasmieheksi, arvelin, että opettelen hyvälle tavoille, käyn etikettikoulutuksessa, alan pukeutua aina moitteettomasti, koetan omak-sua uuden asenteen elämään ja joitain vanhoja herrasmiestai-toja. En arvannut, mihin kaikkeen vielä ajautuisin.

Astelen paikalleni laitaan. Kassu pelaa vieressäni toisena backina.

»Huudat sitten mulle aina mitä mun pitää tehdä», sanon hänelle.

Kassu nyökkää. »Pysyt mun oikealla puolella.» Kassu on 25-vuotias restonomi, 185-senttinen ihmistorpedo, joka näyttää Lionel Richieltä. *Hello* on upea biisi. Luotan Kassuun.

Tuomari puhaltaa pilliin. Livonia potkaisee pallon meille, ja ottelu alkaa.

Tämä kirja on kertomus vuodestani herrasmiehenä kesästä 2016 kesään 2017. Vaikka vuosi sisältää monia menestymisiä herrasmieheksi kasvamisen tiellä, olen yhdessä asiassa epäonnistunut ennätysellisen nopeasti, jo kirjan kannessa.

Herrasmiehen ensimmäinen sääntö on: Älä koskaan väitä olevasi herrasmies.

Kirjani toinen paradoksi on, että vuoden teemaksi nousee itsekeskeisyydestä pois oppiminen, mutta kirjan päähenkilö on minä itse, ja tulen kirjoittamaan itsestäni enemmän kuin olen kenellekään paljastanut. Mutta älkää antako näiden epäonnistumisteni estää teitä. Lähdin matkalle tutkiakseni, mitä

herras mies tarkoittaa ja yrittääkseni oppia kunnan miehen tavoille, mutta en olisi kirjoittanut aiheesta kirjaa, ellen olisi uskonut matkastani voivan olla iloa ja hyötyä myös lukijoille. Ja te, hyvät lukijat, voitte vielä välttää kompastumasta omalla matkallanne ensimmäiseen sääntöön.

I.

ALUSSA OLI POIKA JA KETSUPPIPURKKI

POIKA, MINUN poikani Otso, täytti keväällä 2016 yksi vuotta. Hänen syntymäpäivänsä aikoihin aloin lopulta tajuta, että minun vastuuni miehenä on taas paisunut entisestään. Minulla on vaimo, jolle olen aviomies, minulla on kaksi tytärtä, joille olen isä, ja nyt minulla oli poika, ja hänellekin tarjoan väistämättä jonkinlaisen miehen mallin, harkitsinpa sitä tai ei. Vastuu oli jo tyttärenteni kohdalla, mutta pojan kohdalla tilanne herätti minua eri tavalla, koska hänestä tulee itsestään jonain päivänä aikuinen mies.

Millainen aikuinen mies hänestä tulee? Miten se on minun syytäni tai ansiotani? Miten voin auttaa häntä? Miten voin olla mokaamatta häntä? Luoja tietää, että olen mokannut paljon omalla kohdallani.

Nämä asiat valkenivat minulle tuona keväänä, siis verra-ten myöhään 39-vuoden iässä, ja jonakin niistä kevään päivistä istuin arkisesti ruokapöydässä syömässä poikani kanssa jauhelihapihvejä lounaaksi. Pieni sinisilmäinen poika minua vastapäätä ei ollut ruokailutuulella. Kun hän ei pidä jostakin, hän alkaa huutaa. Eikä hän lopeta huutamista, jos sitä yrittää lopettaa: hän alkaa huutaa kovempaa. Hän huutaa, kunnes saa

» SÄ OOT KYLLÄ NIIN KAUKANA HERRASMIEHESTÄ KUIN OLLA VOI! »

– VAIMO

JOONAS

KONSTIG

laittaa itsensä likoon
harjoittelemalla vuoden verran
herrasmiehen taitoja
ratsastuksesta rugbyyn, etiketti-
koulutuksesta hyväntekeväisyyteen.

Kirjailija, joka on tottunut
näyttämään keskisormea niin
käytöstavoille kuin kaikelle
muullekin porvarilliselle
hapatukselle, päättää kasvattaa
lapsensa paremmille tavoille.
Niinpä hänen pitää ensin oppia
itse herrasmieheksi.

Herrasmies-tripillään
Konstig etsii myös vastauksia jo
antiikin filosofien kysymyksiin:
Millainen on hyvä ihminen?
Kuinka elää?

www.wsqoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-50196-2